

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2009 rd

Regeringens proposition om godkännande av samarbetsprotokollet mellan Förenta Nationerna och Finland om upplåtande av resurser för Förenta Nationernas operation i Centralafrikanska republiken och Tchad (MINURCAT) och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 juni 2009 en proposition om godkännande av samarbetsprotokollet mellan Förenta Nationerna och Finland om upplåtande av resurser för Förenta Nationernas operation i Centralafrikanska republiken och Tchad (MINURCAT) och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

(RP 86/2009 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- rättschef Päivi Kaukoranta, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna samarbetsprotokollet upprättat i New York i maj 2009 mellan Förenta Nationerna och Finlands regering om upplåtande av resurser för Förenta Nationernas operation i Centralafrikanska republiken och Tchad (MINURCAT) samt en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen.

Förenta Nationernas säkerhetsråd grundade operationen i september 2007 genom resolution 1778 (2007). Republikens president beslöt i mars 2009 att Finland ska delta i den med ca 80 soldater. Avsikten med protokollet är att Fören-

ta Nationerna och Finland kommer överens om villkoren för Finlands deltagande i operationen.

I propositionen ingår ett lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen. Protokollet träder i kraft mellan parterna vid en tidpunkt som bestäms genom skriftväxling. Avsikten är att det ska träda i kraft så snart den finska personalen har inlett sin verksamhet i operationen. Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som protokollet träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Finland deltar i FN-operationen MINURCAT i Centralafrikanska republiken och Tchad med ett jägarkompani på ca 80 soldater, en liten nationell stöd- och underrättelseenhet och personal till operationsstaben i Abéché. Beslutet om Finlands deltagande fattades enligt lagen om militär krishantering. I enlighet med utrikesutskottets betänkande godkände riksdagen den 10 mars 2009 ståndpunkten som tillstyrkte deltagandet. Republikens president beslutade den 13 mars 2009 att Finland ska delta i operationen.

FN:s säkerhetsråd beslutade den 14 januari 2009 att operationen skulle utvidgas med en militär komponent den 15 mars 2009. Utvidgningen genomfördes genom att de EU-soldater som medverkade i krishanteringsoperationen EUFOR Tchad/RCA ställdes under FN:s ledning. EU:s militära krishanteringsoperation upphörde i och med att FN övertog ansvaret. Finland hade deltagit i EU-operationen med ungefär 60 soldater.

Den utvidgade operationen MINURCAT är inriktad på att förbättra säkerhetssituationen och främja flyktingars möjlighet att återvända samt humanitär verksamhet och återuppbyggnad. I de huvudsakliga uppgifterna ingår att utbilda polisen i Tchad för att förbättra säkerheten för civila och i flyktinglägren, bevaka de mänskliga rättigheterna, utbilda myndigheterna i Tchad och stödja den regionala säkerheten. Operationens regler för användning av maktmedel grundar sig på kapitel VII i FN-stadgan. Mandatet varar 12 månader och enligt praxis i FN är det möjligt att förlänga det med ett år i sänder.

Den finländska krishanteringsstyrkan ska som en del av en irländsk-finländsk bataljon se till att uppgifterna enligt mandatet fullföljs i operationens södra sektor. Bataljonen är stationerad i Goz Beida.

När lagen om militär krishantering behandlades ansåg grundlagsutskottet att ett operations-specifikt samarbetsprotokoll som bygger på FN:s mall för samarbetsprotokoll inte kunde godkännas på grundval av befogenheterna i la-

gen. Därför krävs det godkännande av riksdagen för protokollet om att delta i MINURCAT.

Utrikesutskottet påpekar att protokollmallen har kompletterats med en uppförandekodex för operationspersonalen (bilaga H) och tillhörande artiklar (7 b—f). FN har också förberett ändringar som går ut på att införa artiklar om att förebygga sexuellt utnyttjande. Utskottet har erfarit att mallen kompletterad med uppförandekodex har utgjort underlag för Finlands och FN-sekretariatets samarbetsprotokoll om MINURCAT-operationen.

Syftet med propositionen är att genom ett protokoll mellan FN och Finland avtala om villkoren för Finlands deltagande i operationen MINURCAT. Där anges vilka personella och materiella resurser som Finland ska ställa till förfogande för operationen. Där specificeras också vilka ersättningar som FN ska betala till Finland för personalen och materielen. Dessutom anges en samordnad uppförandekodex för personalen och hur skadeståndsansvaret fördelas mellan Finland och FN om en tredje part eller FN:s egendom orsakas skada. Samarbetsprotokollet bygger på mallen för FN:s samarbetsprotokoll och det motsvarar i princip protokollen om operationerna i Etiopien respektive Libanon, vilka riksdagen tidigare godkänt (UtUB 1/2003 rd och UtUB 11/2006 rd). Med beaktande av att protokollsbilagorna är tekniska och mycket detaljerade är det egentliga protokollet fogat till propositionen och dessutom protokollsbilagorna A—C, F och H, som har betydelse för riksdagens beslut.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Förslag till beslut

Således föreslår utrikesutskottet

att riksdagen godkänner det i New York den 27 maj 2009 upprättade samarbetsprotokollet mellan Förenta Nationerna

*och Finlands regering om upplåtande
av resurser för Förenta Nationernas
operation i Centralafrikanska republi-
ken och Tchad (MINURCAT) och*

*att lagförslaget godkänns utan ändring-
ar.*

Helsingfors den 18 september 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml
vordf. Markku Laukkanen /cent
medl. Eero Heinäluoma /sd
Antti Kaikkonen /cent
Kimmo Kiljunen /sd
Katri Komi /cent
Annika Lapintie /vänst
Elisabeth Naucclér /sv

Aila Paloniemi /cent
Pekka Ravi /saml
Ben Zyskowicz /saml
ers. Krista Kiuru /sd
Heikki A. Ollila /saml
Kimmo Sasi /saml
Esko-Juhani Tennilä /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Olli-Pekka Jalonen.